



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Ενότητα 6: Η μάθηση στην προσχολική ηλικία

Διδάσκων: Μανωλίτσης Γεώργιος
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται στην άδεια χρήσης **Creative Commons** και ειδικότερα **Αναφορά – Μη εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγο Έργο 3.0 Ελλάδα** (*Attribution – Non Commercial – Non-derivatives 3.0 Greece*)



[ή επιλογή ενός άλλου από τους έξι συνδυασμούς]

[και αντικατάσταση λογότυπου άδειας όπου αυτό έχει μπει (σελ. 1, σελ. 2 και τελευταία)]

- Εξαιρείται από την ως άνω άδεια υλικό που περιλαμβάνεται στις διαφάνειες του μαθήματος, και υπόκειται σε άλλου τύπου άδεια χρήσης. Η άδεια χρήσης στην οποία υπόκειται το υλικό αυτό αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Τα κίνητρα στην εκπαίδευση των
μικρών παιδιών

Κίνητρα: Αποσαφηνίσεις και ορισμοί

- Η δημιουργία κινήτρων τα οποία θα παρωθήσουν τα παιδιά να καταφέρουν να επιτύχουν τους στόχους της διδασκαλίας αποτελεί έναν από τους κύριους παράγοντες της μαθησιακής διαδικασίας.
- Τα κίνητρα αναφέρονται σε οποιαδήποτε διαδικασία ωθεί το άτομο σε δράση προς μια συγκεκριμένη κατεύθυνση ή να εκδηλώσει μια συγκεκριμένη συμπεριφορά.
- Τα κίνητρα θεωρούνται ως εκείνη η δύναμη που:
 - I) ενεργοποιεί το άτομο σε δράση
 - II) κατευθύνει τη συμπεριφορά του ατόμου
 - III) συντηρεί τη συμπεριφορά του ατόμου για επίτευξη στόχων στην πάροδο του χρόνου
- Ο ανθρώπινος οργανισμός βρίσκεται συνεχώς σε μια διαδικασία «ανισορροπίας» και η εσωτερική δύναμη που τον ωθεί να επιτύχει στόχους για να επαναφέρει την ψυχολογική «ισορροπία» ονομάζεται στην ψυχολογία «κίνητρο» (Μαριδάκη-Κασσωτάκη, 2011).

Κατηγορίες κινήτρων

Εσωτερικά κίνητρα

- Όσα σχετίζονται με τις ανάγκες των ατόμων, ιδιαίτερα δε τις βιολογικές ανάγκες.
- Στην ίδια κατηγορία εντάσσονται και οι παρωθήσεις που προέρχονται από την εσωτερίκευση διαφόρων μορφών συμπεριφοράς, ή στάσεων και αντιλήψεων (π.χ. Αφοσίωση, ιδεώδη, καθήκον, αξίες, περιέργεια).

Εξωτερικά κίνητρα

- Όσα προκαλούνται από εξωγενείς παράγοντες, ιδιαίτερα δε όσα προέρχονται από το κοινωνικό περιβάλλον του ατόμου.
- Αυτά διακρίνονται σε θετικά και αρνητικά.
- Τα θετικά περιλαμβάνουν τις διάφορες αμοιβές, επαίνους, θετική ενίσχυση.
- Τα αρνητικά περιλαμβάνουν ποινές, ηθικές μειώσεις και γεικά ωθούν το άτομο ώστε να αποφύγει δυσάρεστες καταστάσεις.
- Η χρήση εξωτερικών κινήτρων μειώνει τα εσωτερικά, και για αυτό θεωρούνται παιδαγωγικά κατάλληλα μόνο για μικρά παιδιά.

Άλλες ταξινομήσεις των κινήτρων

- Γνωστικά:
 - Αξιοποίηση της περιέργειας για να ανακαλύψει τη γνώση με αυτοκαθοδηγούμενο τρόπο.
- Κοινωνικά:
 - Η τάση για επικοινωνία με τους άλλους αξιοποιείται μέσω της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας και τις ομαδικές εργασίες.
- Όσα προέρχονται από φυσιολογικές ανάγκες:

Σημαντικές θεωρίες για τα κίνητρα

Η θεωρία του Maslow

- Σύμφωνα με τη θεωρία του οι ανάγκες των ατόμων ιεραρχούνται ανάλογα με την παρώθηση που δημιουργούν στα άτομα για να διαμορφώσουν τη συμπεριφορά τους, τις στάσεις, τις αντιλήψεις τους.



Η θεωρία της απόδοσης

- Η θεωρία αυτή προσπαθεί να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα εξηγούν την αποτυχία ή την επιτυχία τους καθώς και σε ποιον αποδίδουν τα αίτια τους.
- Τα αίτια στα οποία αποδίδεται η επιτυχία ή αποτυχία μπορεί να είναι:
 - Εσωτερικά ή εξωτερικά ως προς το άτομο που προσπαθεί
 - Σταθερά ή ασταθή ως προς την κατάσταση που αντιμετωπίζει το άτομο

ΑΙΤΙΑ	Σταθερά	Ασταθή
Εσωτερικά	Ικανότητα (π.χ. Είμαι έξυπνος)	Προσπάθεια (π.χ. Διάβασα – δεν διάβασα πολύ)
Εξωτερικά	Δυσκολία έργου (π.χ. Ήταν εύκολο – δύσκολο)	Τύχη (π.χ. Ήμουν τυχερός – άτυχος)

- Η έδρα ελέγχου αναφέρεται στο πώς τα άτομα αποδίδουν την επιτυχία ή την αποτυχία τους σε ένα έργο ως προς την αντίληψη που έχουν για το βαθμό στον οποίο ελέγχουν τις καταστάσεις που επηρεάζουν το έργο αυτό.
 - Εσωτερική έδρα ελέγχου: Η επιτυχία ή αποτυχία καθορίζονται από παράγοντες που αφορούν το ίδιο το άτομο (υψηλή αυτοαποτελεσματικότητα).
 - Εξωτερική έδρα ελέγχου: Γεγονότα που δεν ελέγχονται από το ίδιο το άτομο επηρεάζουν την επιτυχία ή αποτυχία του σε κάποιο έργο.
 - Τα χαρακτηριστικά αυτά είναι επίκτητα και αποκτώνται μέσω της αγωγής.

Η θεωρία του αυτοπροσδιορισμού

- Η θεωρία αυτή (Deci & Ryan, 1985) εστιάζει την προσοχή της στην αξία των εσωτερικών κινήτρων, τα οποία θεωρεί έμφυτα.
- Τα κίνητρα αντιστοιχούν σε τρεις ανάγκες:
 - Ανάγκη για ανάπτυξη δεξιοτήτων
 - Ικανοποιούνται μέσω της πρακτική άσκησης σε διαβαθμισμένης δυσκολίας έργα και ανατροφοδότησης για τη βελτίωση του ατόμου.
 - Ανάγκη για αυτονομία
 - Ικανοποιείται από την δυνατότητα των ατόμων να λαμβάνουν ελεύθερα αποφάσεις να κάνουν επιλογές και να εκφράζονται ελεύθερα.
 - Ανάγκη για «συγγενικότητα/συντροφικότητα»
 - Ικανοποιείται από την δημιουργία κοινωνικών σχέσεων και την άντληση αισθημάτων ασφάλειας από τις σωστές διαπροσωπικές σχέσεις.
- Τα κίνητρα διακρίνονται σε :
 - Αυτόνομη παρότρυνση (ΑΠ):
 - Αυτόβουλη δράση του ατόμου, απορρέει από τον αυτοπροσδιορισμό του και βασίζεται σε εσωτερικά κίνητρα.
 - Ελεγχόμενη παρότρυνση (ΕΠ)
 - Ετεροκαθοριζόμενη δράση του ατόμου που βασίζεται σε εξωτερικά κίνητρα.
- Όσοι λειτουργούν με ΑΠ είναι ψυχικά υγιέστεροι, έχουν καλύτερες σχολικές επιδόσεις και μεγαλύτερη εστίαση της προσοχής τους προκειμένου να ολοκληρώσουν μια εργασία από όσους λειτουργούν με ΕΠ.

Η θεωρία για το κίνητρο επίτευξης

- Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία τα άτομα προσανατολίζονται προς την επιδίωξη της επιτυχίας και την επιλογή δραστηριοτήτων προσανατολισμένων σε στόχους που είναι πιθανόν να επιτευχθούν.
- Εντός του ατόμου λειτουργούν δύο ειδών κίνητρα:
 - *Το κίνητρο επίτευξης (ΚΕ)*
 - Μαθητές με υψηλό ΚΕ επιδιώκουν υψηλότερες επιδόσεις και αποδίδουν τις αποτυχίες τους σε προσωπικές αδυναμίες.
 - *Το κίνητρο αποφυγής της αποτυχίας*
 - Τα άτομα αποφεύγουν να εκτελούν έργα στα οποία φοβούνται ότι δεν θα πετύχουν.
 - Υψηλά εξωτερικά κίνητρα μπορούν να μειώσουν το κίνητρο αποφυγής της αποτυχίας.

Ψυχοπαιδαγωγικές προεκτάσεις

- Ενίσχυση εσωτερικών κινήτρων
 - Διέγερση του ενδιαφέροντος
 - Συντήρηση της περιέργειας
 - Χρήση ποικίλων τρόπων παρουσίασης του διδακτικού υλικού
 - Ενθάρρυνση των μαθητών να θέτουν προσωπικούς στόχους
 - Ενεργητική συμμετοχή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία
- Βασικές αρχές παροχής εξωτερικών κινήτρων
 - Διατύπωση ξεκάθαρων προσδοκιών προς τους μαθητές (τι αναμένεται να κάνουν, πώς θα αξιολογηθούν, τι σημαίνει η επιτυχία τους)
 - Παρέχεται στο μαθητή σαφής ανατροφοδότηση για τα αποτελέσματα των προσπαθειών του.
 - Παρέχεται άμεση και συχνή ανατροφοδότηση
 - Ενίσχυση της αξίας και της διαθεσιμότητας των εξωτερικών κινήτρων
- Όλοι οι μαθητές πρέπει να δοκιμάζουν την επιτυχία ώστε να ενισχύεται το κίνητρο της επίτευξης.
- Αποφυγή «κακών συνηθειών» όπως οι συχνές υλικές αμοιβές, οι οποίες θα εδραιώσουν στα μικρά παιδιά την έλλειψη εσωτερικών κινήτρων.

Τέλος Ενότητας



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

